

УДК 7.041.2/73.04(477.83)”19”

Анастасія Павлишин,
аспірантка Львівської національної
академії мистецтв

Постать української художниці Ірени-Романи Носик на шпальтах іноземної преси

Анотація. У статті за мету поставлено визначення ролі та місця української художниці Ірени Романи Носик в іноземній пресі. У роботі аналізуються публікації з газет: «Toronto Daily Star», «The Varsity newspaper», «The Toronto Tribune», «Star Weekly», «Globe and Mail», «Овид-Чикаго», «Свобода-Канада» та інші, де зібрана інформація про біографію, творчий шлях, культурну комунікацію та виставки мисткині. Виявлено значний інтерес культурного середовища Канади, США та Аргентини до творчої постаті художниці. Дані статті в англійській пресі це безумовно колосальний успіх і признання для митця. Мало хто з інших емігрантських художників- українців удостоїлись такого широкого визнання і популярності. Статті в англійській пресі мали великий відгомін в українській пресі в Канаді, Америці і Франції. Наукова новизна полягає у систематизації фактичного матеріалу та збагаченні наукової бази історії українського мистецтва в цілому. В результаті дослідження було висвітлено індивідуальну специфіку мистецької творчості художниці та відображення її досягнень в іноземній пресі.

Актуальність дослідження зумовлена також недостатнім висвітленням її діяльності в науковій сфері. Ні в канадській ні в українській літературі ми не знайдемо повного дослідження її життєвого шляху і творчості. Прийшов час відкрити це ім'я і для української спільноти. Коріння І. Носик – малярки, мозаїстки і наукової ілюстраторки у галузі біології, заховується у родині колишнього сотника Української Галицької Армії і кооператора Івана Романа Носика і Лідії Носик з дому Горбачевських. Її дядько вчений-хімік Іван Горбачевський - ректор Карлового університету Празі.

Проаналізувавши західноєвропейський вектор творчих пошуків художниці та розкривши специфіку мистецької творчості в еміграційній (канадській)

період Ірени Носик було виявлено високу професійність митця з міжнародною репутацією, слава якої не обмежувалась в чисто мистецьких колах. Художниця спеціалізується в рисунках і малюнках потрібних для наукових демонстрацій в університеті.

Висвітвши творчу спадщину Ірени- Романи Носик було виявлено несамовиту творчу особистість мисткині, яка брала активну участь в культурному, мистецькому на та науковому житті Канади. У зв'язку з цим, ми вважаємо що настав час популяризувати мистецтво Ірени-Романи Носик в українських мистецьких колах та для широкого загалу, та написання наукової розвідки.

Ключові слова: художниця Ірена Романа Носик, іноземна преса, еміграція, науковий ілюстратор.

Постановка проблеми. Ірена Романа Носик талановита художниця та мозаїстка, біологічний науковий ілюстратор. Актуальність даного дослідження полягає у тому, що багатогранна діяльність Ірени Романи Носик зовсім не вивчена і мало відома в Україні. Знана у світовому мистецтві мисткиня брала активну участь у художніх спілках митців Канади, у жіночих гуртках, Канадсько-українській мистецькій фундації, брала активну участь у мистецькому житті української громади.

Мета даної статті - заповнити білу пляму в українському образотворчому мистецтві. Усе це вказує на потребу популяризації не лише її творчості, а й джерельної бази, що дозволить комплексно підійти до вивчення цієї теми.

Одні з небагатьох праць, які окреслювали роботу Ірени Носик, стали праці Д. Даревич адже авторка –мистецтвознавець з української діаспори Канади, мала можливість безпосередньо сприймати її мистецтво, перебувати у мистецьких колах діаспори разом з художницею та критично осмислювати її мистецтво.

Варто вказати дослідження Галини Стельмашук. Зокрема монографія «Українські митці у світі. Матеріали до історії українського мистецтва ХХ ст.»- книга, що містить творчі біографії українських художників діаспори, Ірени-Романи Носик зокрема.

Життя Ірени розпочалося 30 травня 1928 року в маленькому містечку Чортків, що на Тернопільщині. Народилась художниця у відомій сім'ї. Її дідусь Антін Якович - український галицький

громадський та політичний діяч, юрист, співзасновник Програми розвитку ООН та посол Галицького Сейму, Представник Народного національного комітету Західної України. Брат її діда - відомий український хімік, біохімік, соціально-політичний та освітній діяч Іван (Ян) Якович Горбачевський, котрий був першою особою в Україні, що отримала цю відзнаку, а також він обіймав посаду міністра охорони здоров'я Австро-Угорської імперії. Сьогодні ім'ям Горбачевського найменовано Тернопільський державний медичний університет [10, с. 389]. Саме дідусь ще в тридцятих роках минуло століття помітив у внучці дар до малювання тому на власні заощадження відправив її навчатися до Європи. І досить вчасно, так як на Галицькі землі наступала Друга світова війна.

Сім'я Горбачевських вимушено емігрувала спочатку до Чехії. У Празі Ірена закінчила початкову школу. Згодом, коли сім'я переїхала до Австрії, у містечко Інсбург, Ірена навчалась в інсбурзькому університеті мистецтвознавства. Її студії були успішними, відомо, що три із ранніх художніх робіт, зокрема портрети, експонувалися в міській галереї та були направлені на експозицію до Швейцарії. Про художнє визнання молододі художниці свідчить ще й той факт, що в студенські роки вона отримала стипендію на навчання від міжнародної організації «Rach Romana», як беззаперечна переможниця конкурсу художніх робіт. На жаль, скористатися пропозицією Ірена не змогла через вимушену еміграцію сім'ї до Канади. Спочатку до Вінніпегу а згодом до Торонто.

Зазвичай художники-переселенці творили в межах свого соціокультурного простору діаспори, проте творчість Ірени Носик стала відомою далеко за межами цього кола, підтвердженням чого слугує численна кількість публікацій в іноземних виданнях. Зокрема, одна із найбільш популярних англомовних газет «Toronto Daily Star» у січні 1957 року опублікувала статтю авторства Jo Radcliff під заголовком «Irena Paints wrigglers». У ній йдеться про те, що Ірена Носик зайняла важливу нішу в канадському образотворчому мистецтві: - «Якщо підніматимешся звивистими сходами старого корпусу біологічного факультету, пройдеш до лабораторій, то тобі відкриється чарівний світ Ірени. Її роботи не такі, які б ви очікували віднайти у стінах біологічних лабораторій цього кампуса. Це дивовижний, фанта-

смагоричний світ який не доступний людському оку, а можна його побачити лише під скельцями мікроскопа. Ірена – єдиний науковий художник у відділі, вона створює професійні макети для демонстрації на лекція. Роботи її не однакового розміру: від маленьких кілька футових, до величезних, що займають усю стіну. Моделями для її картин слугують від одноклітинних істот до людей. Зображення настільки реалістичні. Що від одного погляду на одноосбові бактерії ти не їстимеш сиру ніколи!» [12]

У вільний від роботи час вона малювала для себе, а також брала активну участь у мистецькому житті української громади. Перемогла у конкурсі на посаду наукового ілюстратора при Торонтському університеті, перемогла тридцять претендентів, які успішно склали тест на малювання. Причиною обрання робіт І. Носик було те, що твори української мисткині виявилася найбільш зрілими серед претендентів. В архіві Університету Торонто зберігається близько 700 великих олійних картин на полотні художниці [12].

Однією із перших статей про наукову діяльність художниці стала стаття, опублікована в газеті університету Торонто "The Varsity" зі світлою у її університетській майстерні, з ілюстраціями на задньому плані під заголовком «Another Unsung Campus Artist» (невідомий художник на кампусі), що вийшла у світ 1 лютого 1956 р. [11, с. 520]. У статті згадувалося, що Ірена Носик має вузькоспеціалізовану роботу та відмінні художні здібності в галузі біології. Автор інформує, що за шість років наукової роботи вчена-мисткиня створила понад 200 великих (6-10 футів) настінних біологічних ілюстрацій. Ці роботи використовувалися не лише Університеті Торонто, але і в Університеті Квінз у Кінгстоні. Більшість з них використовувалися в Асоціації натуралістів Онтаріо та публікувалися у відомих наукових журналах США. Чорно-біла фотографія картини «Рак» публікувалась в журналі "Наше життя" у жовтні 1960 року

9 січня 1957 року канадська державна мережа СіБіСі запросила художницю виступити і продемонструвати свої художні та наукові праці у програмі «Tabloid» на телебаченні. За це вона отримала гонорар у розмірі \$35.00, що на той час становило вагому суму.

Популярний науковий журнал «The Toronto Tribune» 19 січня 1957 р. опублікував статтю під назвою «Painting Nothing But Bugs Fine Life Work

For Irene», де зазначалося, що Ірена Носик є унікальним науковим ілюстратором на факультеті біології при Торонтському університеті та особливо наголошено, що жінка являється емігранткою з України [13].

У вересні 1957 року на обкладинці ілюстрованого щотижневого журналу «Star Weekly» було розміщено фотографію Ірини Романи за роботою. Науковця зображено із мікроскопом і таблицями на задньому плані.

Також була опублікована стаття, в якій з повагою стверджувалось, що українська художниця із міжнародною репутацією трудиться не лише у мистецтві, а плідно працює і на поприщі науки над збагаченням біологічної бази та зоологічними дослідженнями. Така публікація в англомовному джерелі - це великий успіх у кар'єрі художниці-емігрантки. Мало кому з українських діаспорян була надана така честь. Дана стаття отримала великий резонанс в українських виданнях за кордоном.

У газеті «Наше життя» від жовтня 1960 року було видане інтерв'ю пані Ірини з журналісткою Лесею Бурою [1, с. 11]. У ньому подруга розповідає про знайомство з пані Іреною в Інзбурзі. В поетичній формі вона описує враження від дружби з мисткинею на фоні містечка «під покровом засніжених вершин Альп».

Згадує студентські роки художниці, зокрема навчання у професора Кірхмаера. Школа Кірхмаера являлась на той час престижним навчальним закладом, який закінчила велика кількість відомих тірольських митців з між- та повоєнного періоду відвідування академії. Серед випускників відомими в майбутньому особами стали: Франческо Деметс ла Рівес, Ханс Ебенспергер, Франц Ксав'єр Хаузер, Хільда Нобла, Андреас Вайсенбах та інші.

З 1946 р. Ірена також студіювала суспільні дисципліни в Університеті Інсбрука ім. Леопольда Франценса на факультеті філософії, де згідно з наявними документами навчалася повні два академічні роки (1946–1948 рр.) На той час припадає її участь у першому груповому вернісажі. Праця «Étude» була прийнята на Міжнародну виставку красного, декоративного і прикладного мистецтва (Exposition Internationale d'art, d'arts appliqué et populaire) зорганізовану в (ДіПі) в Тіролі та Форальберзі, від 21 грудня 1947 до 4 січня 1948 р. в Інзбурзі.

Журналістка згадує перші враження від робіт

Ірини: «Вони ще по-юнацькому мрійливі, але вже й тоді доволі проникливі. У роботах художниця зображує все те, що так пильно приховане від людського ока. Вона не тільки копіює картину, а бачить й саму її суть» [1, с.11]. Доля розлучила колежанок, проте вони довго та систематично листувалися.

Для підвищення наукової кваліфікації Ірена сама студіювала біологію в університеті, а для вдосконалення мистецької техніки художниця їздила до Європи в 1959 році. Вона проживала у Франції, зокрема у містечку Сарсель. При цьому мала змогу відвідувати мистецькі виставки у Парижі, зокрема у Луврі, музеї Родена та Версалі. У цей творчий період вона входила до кола української діаспорної інтелігенції, зокрема в оточення Олександра Кульчицького із дружиною та вуйками. А ще у цей час вона заприятелювала із українською художницею Іванкою Нижник-Винників та Мартою Колотовською. Мандруючи півднем Франції, надихалися працями місцевих художників, та своєрідним колоритом. Саме в цей час у її художній творчості простежуються імпресіоністичні мотиви, жінка завзято шукала художній ідеал у природі, захоплювалася нею. Новою гілкою для натхнення привезеною з Європи стала мозаїка.

Далі Ірена продовжувала поглиблювати свої знання вже в Онтарійському коледжі. Приймала активну участь у виставках, на яких експонувала квіти, та неживу природу і пейзажі. Проте улюбленим жанром у цей період був портрет.

У газеті « Овид», Чикаго 1957 року в частині 2-3 була видана стаття про Ірену Носик під назвою «Успіх нашої малярки». У статті згадується, що стіни її батьківської хати в Торонто завішані олійними роботами дочки, багато портретів, зокрема, над каміном висить портрет дідуся - ця робота для них надзвичайно дорога, адже вона одна із небагатьох які вдалося вивести із собою в еміграцію - « частинка домашньої історії» [6, с. 39]. Також у будинку зберігається ціла колекція вишиванок мисткині. Всі вони сповнені колоритом та життєрадісними барвами, представлені такими етнографічними екземплярами, як: вишивані наволочки, скатертини та серветки, звісно вишиті сорочки (деякі з цих творів передано в етнографічних музеї м. Чорткова). Автор наголошує, що у різних статтях, в численних інтерв'ю із самою пані Іреною Носик, золотою ниткою проходить

згадка про Україну. І як висновок підводить до думки, що тема батьківщини - це основа духу молоді художниці.

Цікаву статтю можемо знайти у в англійській газеті «Globe and Mail», що вийшла друком в 20 жовтня 1962 року [14], в котрій поміщена світлина Ірени Носик з Ольгою Приходько, очільницею Відділу Дочок Імперії ім. д-ра О. Кошиця, на фоні картини «Кесаль і кактус». Відгуки про виставку художниці публікувало Офіційне видання - IODE, «Ехо», де йшлося про те, що художниця Ірена носик зробила вагомий внесок до канадського мистецтва.

Інші численні відгуки про вернісаж художниці також знаходимо на сторінках діаспорної газети «Новий шлях», що видавалась у Вінніпезі під заголовком «Виставка картин Ірени Носик» від 27 жовтня 1962 року та «Про художню виставку Ірини Романи Носик», що вийшла 3 листопада 1962 р. [2,3]. А також у газеті «Вільне слово» в Торонто під назвою «Виставка малюнків Ірини Носик» від 13 жовтня 1962 року і «Про культурні зв'язки з англійським світом» від 10 листопада 1962 року [4,6].

Про індивідуальну виставку художниці писала газета «Гомін України» в Торонто 17 листопада, 1962 р., а також преса Аргентини - «Наш клич» в місті Буенос Айресі 21 листопада 1962 р. іще газета «Наше життя» у Філадельфії під назвою «Успіхи жінок» від лютого 1963 року.

Роботи Ірени Носик різноманітні за стилем. Вона провела багато експериментів і надихнулася різними традиціями та сучасністю. Тенденції її мистецтва мають широкий діапазон. Починаючи від академічного реалізму, переживаючи сучасні тенденції, такі як постімпресіонізм, експресіонізм, сюрреалізм, реалізм, до абстрактного безпредметного мистецтва.

Вона малювала олію, акрилом, гуашшю та акварельними фарбами. Ірена також займалася мозаїкою та керамікою. Художня спадщина велика: багато малюнків, більшість з яких були зроблені олівцями, вугілля і конте. Ірена Носик також ілюструвала казки для дітей, та наукові праці про ссавців.

У газеті «Свобода» 2018 року була опублікована стаття під назвою «Виставка Ірени Носик була прощальною» [7], де згадується весь життєвий шлях мисткині. Зокрема те, що вона була однією із перших членів УСОМ, брала активну участь ще

у їх першій виставці в далекому 1957 році. На прощальній виставці було експоновано 47 творів : портрети, пейзажі, картину на історичну тематику. Перша індивідуальна виставка художниці відбулася 17 жовтня 1962 року у м. Торонто. Наступна індивідуальна виставка презентувалась в 1979 році, на ній експонувалося 45 творів художниці.

Отож, мистецька праця Ірени Носик була багатогранною, з широким зацікавленням художніми образами. Черпаючи натхнення із навколишнього – візуального світу часто зображувала його поза реальністю. У її роботах чітко відстежується фаховий професійний рівень. Образи, над якими вона працювала феєричні та вигадливі. Одноступові молекули під збільшуваним скельцем мікроскопу концентрують глядачів на роздумах про зародження життя на первісній планеті Земля.

Усі науково-публіцистичні статті зарубіжної періодики об'єднує спільна провідна думка та щирий подив від таланту і працелюбності української художниці. Зі своєю майстерністю та хистом українка за походженням завзято виконувала свою роботу на іншому континенті, за яку до цього практично ніхто і не брався. В цьому ідентичне новаторство мисткині та беззаперечне служіння людству, за що ми повинні бути безмежно вдячні.

1. Бура Л. За первісними мистецтва. Торонто. 1960р. URL: <https://docplayer.net/86590584-O-lena-p-chilka.html>
2. Виставка картин Ірини Носик. Новий шлях. 27 жовтня 1962 р. С.3
3. Про художню виставку Ірини Романи Носик. Новий шлях. 3 листопада 1962 р.
4. Виставка малюнків Ірини Носик. Вільне слово. 13 жовтня 1962 р.
5. Про культурні зв'язки з англійським світом. Вільне слово. 10 листопада 1962 р.
6. Денисюк М. Успіх нашої малярки. Овид. Чикаго. 1957. Ч. 2-3. С. 39
7. Даревич Д. Виставка Ірени Носик була прощальною. Свобода. 2018. URL : <https://svoboda-news.com/svwp/%D0%92%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B2%D0%BA%D0%B0%D0%86%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%9D%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BA%D0%B1%D1%83%D0%BB%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%89%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%8E/>

8. Даревич Д. Мистецтво і мікроскоп у житті Ірини Носик URL: https://era.library.ualberta.ca/items/5e0831fa-0867-4464-be9f-0b33210a9040/view/7adc6844-b6aa-4a4c-a144-594c2cbe0d9b/ZKZ_2020_8.pdf
9. Кушнірейко М. Палітра і мікроскоп у творчості Ірини Носик. Свобода.1980. URL: https://archive.org/stream/Svoboda-1980-030/Svoboda-1980-030_djvu.txt
10. Стельмашук Г. Українські митці у світі. Матеріали до історії українського мистецтва ХХ ст. авт.-упоряд. Г. Г. Стельмашук. Л. : Апріорі: Львів. нац. акад. мистецтв., 2013. 389с.
11. Another Unsung Campus Artist (1956). The Varsity. URL:<https://archive.org/details/thevarsity75/page/520/mode/2up?q=Irena+Nosyk>
12. Radcliff J. Irena Paints wrigglers (1957). Toronto Daly Star
13. Painting Nothing But Bugs Fine Life Work For Irene (1957). The Toronto Tribune
14. About exhibition of Irena Nosyk . Globe and Mail(1962)

References

1. About exhibition of irena nosyk. Globe and Mai. 1962.
2. Another unsung campus artist. The Varsity. 1956. URL: <http://archive.org/details/thevarsity75/page/520/mode/2up?q=Irena+Nosyk>.
3. Bura L. Za pervniamy mystetstva. <http://docplayer.net/86590584-O-lena-p-chilka.html>. URL: <http://docplayer.net/86590584-O-lena-p-chilka.html>.
4. Darevych D. Mystetstvo i mikroskop u zhytty Ireny Nosyk. URL: <https://svoboda-news.com/svwp/%D0%92%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B2%D0%BA%D0%B0-%D0%86%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%B8-%D0%9D%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BA-%D0%B1%D1%83%D0%BB%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%89%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%8E/>
5. Darevych D. Vystavka kartyn Iryny Nosyk bula proshchalnoiu. Svoboda. 2018. URL: https://era.library.ualberta.ca/items/5e0831fa-0867-4464-be9f-0b33210a9040/view/7adc6844-b6aa-4a4c-a144-594c2cbe0d9b/ZKZ_2020_8.pdf
6. Denysiuk M. Uspikh nashoi maliarky. Ovyd. T. 2-3, chikago. S. 39.
7. Kushnirreiko M. Palitra i mikroskop u tvorchosti Ireny Nosyk. Svoboda. 1980. Svoboda-1980-030.
8. Painting nothing but bugs fine life work for irene. The Toronto Tribune. 1957.
9. Pro khudozhniu vystavku Iryny Romany Nosyk.

- Novyi shliakh. 1962.
10. Pro kulturni zviazky z anhlomovnym svitom. Vilne slovo. 1962.
11. Radcliff J. Irena paints wrigglers. Toronto Daly Star. 1957.
12. Stelmashchuk H. Ukrainski myttsi u sviti. Materialy do istorii ukrainskoho mystetstva XX st : monohrafiia. Lviv : Apriori: Lviv. nats. akad. mystets, 2013. 389 s.
13. Vystavka kartyn Iryny Nosyk. Novyi shliakh. 1962. S. 3.
14. Vystavka maliunkiv Iryny Nosyk. Vilne slovo. 1962.

ANNOTATION

Anastasiia Pavlyshyn. During the XX century the Ukrainian diaspora in Canada had been creating its own art and improving the traditional Ukrainian one. However, in our opinion, the achievements of the Ukrainian diaspora in Canada are not known to the Ukrainian scientific community to a large extent. The names of these people have been added to the treasury of spiritual values not only of Ukraine or Canada, but also the entire world, including Irena Romana Nosyk, whose first exhibition took place in 1962 in Toronto. Her works are marked by originality in images and color. In addition to her art education, she received a degree in biology and in many of her large-format paintings, she stylized what she saw under a microscope.

The relevance of the study is also due to the insufficient coverage of her activity in the scientific field. Neither in Canadian nor in Ukrainian literature will we find a complete study of her life and creative works. It is time to open this name to the Ukrainian community as well.

I. Nosyk's origin - a painter, mosaic artist and scientific illustrator in the field of biology, took roots in the family of a former military centurion of the Ukrainian Galician Army and cooperater Ivan Roman Nosyk and Lidiia Nosyk from the family of Horbachevskyi. In 1902, her uncle, the chemist Ivan Horbachevskyi, became a rector of Charles University in Prague.

During the last decade there has been some interest in the development of Ukrainian fine arts in the diaspora as well as the works of individual Ukrainian artists. The achievements of talented Ukrainians, including members of our diaspora, are in the sphere of interests of various scientists. Among them are Halyna Novozhenets, Halyna Stelmashchuk, Roman Yatsiv. And in the artistic discourse of Canada we can find several scientific studies about Irena Nosyk, namely by the famous art critic of Canada Daria Darevych.

In this regard, the current art is actively enriched with

new information about the creative biography of the artist from abroad who was previously little-known and even completely unknown in Ukraine, knowledge of the current storage of her works, which she bequeathed to the museum in Chortkiv as the international community's assessment of the contribution to the development of the world art.

The aim of this article is to define the role and place of the Ukrainian artist Irena Romana Nosyk in the foreign press. The publications from newspapers "Toronto Daily Star", "The Varsity newspaper", "The Toronto Tribune", "Star Weekly", "Globe and Mail", "Ovid-Chicago", "Freedom-Canada", etc. have been analyzed and the information about her biography, creative works, cultural communication and exhibitions of the artist has been collected. There is a significant interest of the cultural circles of Canada, the USA and Argentina in the artist's creativity. These articles in the English press are certainly a huge success and recognition for the artist. Few other Ukrainian émigré artists received such widespread recognition and popularity. Articles in the English press resonated widely in the Ukrainian press in Canada, the USA and France. As a result of the study, the individual specific features of the artist's creativity and the reflection of her achievements in the foreign press have been highlighted.

The scientific novelty of the obtained results leads to the conclusion that the problems of investigation of Irena-Romana Nosyk's creative works have been studied in the context of the Canadian art community for the first time; a significant amount of factual material which covers a difficult and controversial period in the history of Ukrainian art has been collected, analyzed and systematized; the artist's art is considered in the context of current historical, cultural and socio-political processes. The conclusions obtained in the process of the given study allow enriching the scientific foundation of the history of Ukrainian art of the twentieth century.

Having made a historiographical review and the analysis of the reference literature as well as the methodology of the study, it has been revealed that for both Ukraine and Canada, it is important to study the life and achievements of prominent representatives of the Ukrainian nation, whose fate brought them overseas and where they, despite difficult living conditions in the foreign environment and the assimilation threat, were able not only to preserve but also to increase their cultural and artistic heritage, without renouncing their Ukrainian roots.

Having analyzed the literature referring the problem under investigation, having outlined the range of sources and methods of the study, it has been revealed that its coverage is insufficient in the scientific literature. Articles in the newspapers, eyewitnesses' recollections, reviews of exhibitions - this is the main basis on which the article is built. Among the main sources of the formation of Irena Romana Nosyk's creative personality is her thorough education which she received at the Academy in Innsburg. The artistic environment of Canada and Europe played an important role in her creative works.

Having described the formation of the artist's creative work and defining the role of socio-cultural environment of the artist, it has been found out that critics, both native and foreign, evaluate her works favorably, by emphasizing the strong, extraordinary skills of the artist, her innovative images. The unique peculiarity of her works lies in depicting what is inaccessible to ordinary people, a certain microcosm and the microscope as a link between the worlds.

Having analyzed the Western European vector of the artist's creative search and having indicated the specific features of her artistic creativity in the emigration (Canadian) period of Irena Nosyk, the high professionalism of the artist with an international reputation whose fame was not limited to purely artistic circles, has been revealed. The artist is specialized in paintings and drawings needed for the scientific demonstrations at the university. Her works are highly regarded in scientific and art circles in Canada

Having highlighted art exhibitions, honors and the creative heritage of Irena-Romana Nosyk, the artist's extraordinary creative personality who took an active part in the cultural, artistic and scientific life of Canada has been made known. In this regard, we believe that the time has come to promote the art of Irena-Romana Nosyk in the Ukrainian art circles and for the general public, to write scientific articles and publish works.

Key words: artist Irena Romana Nosyk, foreign press, emigration, scientific illustrator.

Іл. 1

Іл. 2

Іл. 1. Ірена Носик, У лабораторії, фото з газети Свобода 10 серпня 2018 URL : <https://svoboda-news.com/svwp/>

Іл. 2. Обкладинка журналу Star Weekly 14.09.1957, фото Дарії Даревич в журналі Новий Шлях URL : https://era.library.ualberta.ca/items/5e0831fa-0867-4464-be9f-0b33210a9040/view/7adc6844-b6aa-4a4c-a144-594c2cbe0d9b/ZKZ_2020_8.pdf

Іл. 3

Іл. 3. Ірена Носик, Народження капустиянки, 1969, олія на полотні, з архіву Торонтського університету, фото Дарії Даревич URL : <https://newpathway.ca/prashchalna-vystavka-mystkyni-ireny-nosyk-v-toronto/>

Іл. 4. Ірена Носик, Джерело життя 1962 олія на полотні, з архіву Торонтського університету, фото Дарії Даревич URL : <https://newpathway.ca/prashchalna-vystavka-mystkyni-ireny-nosyk-v-toronto/>

Іл. 5. Ірена Носик, Село у Альпах 1946-48, олія на полотні, фото Дарії Даревич URL : <https://svoboda-news.com/svwp/%D0%92%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B2%D0%BA%D0%B0-%D0%86%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%B8-%D0%9D%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BA-%D0%B1%D1%83%D0%BB%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%89%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%8E/>

Іл. 6. Ірена Носик, Княгиня Ольга 1986, мозаїка 62x38, збірка Державного музею Українського образотворчого мистецтва в Києві.

Іл. 7. Ірена Носик, Соняшники 1982 р, мозаїка 44*44см. Західно Канадський збірник, фото Дарії Даревич URL : https://era.library.ualberta.ca/items/5e0831fa-0867-4464-be9f-0b33210a9040/view/7adc6844-b6aa-4a4c-a144-594c2cbe0d9b/ZKZ_2020_8.pdf

Іл. 8. Ірена Носик, Гладіолуси, олія на полотні. Західно Канадський збірник, фото Дарії Даревич URL : https://era.library.ualberta.ca/items/5e0831fa-0867-4464-be9f-0b33210a9040/view/7adc6844-b6aa-4a4c-a144-594c2cbe0d9b/ZKZ_2020_8.pdf

Іл. 4

л. 5

л. 6

л. 7

л. 8